

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Aan de bewindslieden van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag

Utrecht, 19-07-2023.

Betreft: Actuele vraagstukken in de zorg; zorgen en overwegingen.

Geachte mevrouw Helder, meneer Kuipers en meneer Van Ooijen,

Met deze brief willen wij, als branchevereniging van toezichthouders in zorg en welzijn, onze grote zorgen uiten over de huidige vraagstukken in onze sector; met name de recent aangekondigde maatregelen voor financiële kortingen in de ouderenzorg vormen hiervoor een directe aanleiding. Maar onze zorgen betreffen fenomenen die zich voordoen in de hele sector. Wij verbinden als vereniging circa 1.200 raden van toezicht en raden van commissarissen in het brede veld van zorg en welzijn en hebben ons niet eerder op deze wijze tot u gericht. We doen dit nu toch, omdat de huidige situatie onze leden in toenemende mate confronteert met de vraag of goede en toegankelijke zorg nog kan worden gewaarborgd.

Het is ons duidelijk dat grote veranderingen noodzakelijk zijn om ons zorgstelsel toekomstbestendig te maken en dat alle zeilen zullen moeten worden bijgezet om de toenemende zorgvraag, in combinatie met een krimpende arbeidsmarkt, te realiseren. En ook dat hiervoor een diepe en fundamentele herijking van bestaande verantwoordelijkheden, zorg- en welzijnsarrangementen en uitvoeringspraktijken nodig is.

Ook willen we benadrukken dat de NVTZ de lijnen onderschrijft die zijn uitgezet in de recent gesloten sectorakkoorden zoals IZA, WOZO, GALA en TAZ en we zullen onze leden blijven oproepen om regionaal en domein overstijgend samen te werken en de verbinding te zoeken met de samenleving en de zich daar ontwikkelende burgerinitiatieven die de samenredzaamheid bevorderen. We benadrukken naar onze leden dat de maatschappelijke opgave bij toezichthouders voorop moet staan en dat de inzet van de eigen organisatie hieraan moet bijdragen.

Een stapeling van effecten ten gevolge van eerder genoemde fenomenen en de daarenboven recentelijk aangekondigde maatregelen vormen naar ons idee een existentiële bedreiging voor steeds meer instellingen en brengen de transitie van de zorg en de toegankelijkheid van zorg voor onze zorgvragers in gevaar. Wat we nu al waarnemen zijn de oplopende kosten in de zorg als gevolg van de toenemende zorgvraag, de krimpende arbeidsmarkt en de moeite die het kost om medewerkers aan de zorg te blijven binden. Recentelijk zijn daar bij gekomen de hoge energiekosten, de verhoging van de kosten van vastgoed en potentieel opbrengstverlies door beleidsmaatregelen en de dreiging van afwaardering van vastgoed. Dit alles heeft gevolgen voor de balanspositie en financierbaarheid van instellingen. Ook worden de noodzakelijke investeringen in verduurzaming, innovatie en samenwerking hierdoor belemmerd.

Wij zien als aanvullende bedreigingen:

- Een toenemend aantal faillissementen, die telkens als die zich voltrekken een verzwaring van de werklust geeft bij de overgebleven instellingen.
- Een verschraving van het zorgaanbod, niet alleen door beperking van financiële middelen en inperking van het aanbod, maar ook door de opkomst van vormen van private equity die aandeelhoudersbelang boven kwaliteit van zorg stellen.
- Beperking van de toegankelijkheid van zorg, waardoor onder meer de kloof in gezondheid en levensverwachting tussen beter en minder gesitueerden zal toenemen.

Het risico van dit alles is dat instellingen in zorg en welzijn in een negatieve spiraal terecht komen met grote gevolgen voor economie en samenleving.

Graag geven we aan u mee:

- Dat we ons moeten realiseren dat het effectiefste en goedkoopste beleidsmedicijn vertrouwen is. Het kost namelijk niets: laten we dit “recept” snel gaan uitschrijven. De werkvloer en zorgorganisaties hebben de afgelopen tientallen jaren laten zien dat ze dit vertrouwen meer dan waard zijn.
- Dat innovatie en kwaliteitsverbetering in zorg en welzijn zich voltrekt op de werkvloer. Deze moet de ruimte krijgen om in relatie met cliënt, burger en patiënt steeds beter passende zorg en begeleiding tot stand te brengen. Dat vraagt om het daadwerkelijk opruimen van verouderde en daardoor niet meer zinvolle registraties en de daarbij komende administratieve lasten.
- Om nu geen maatregelen te nemen die de financiële stabiliteit van de sector uithollen en dit te compenseren met incidentele bijdragen die weer aanvullende administratieve lasten met zich meebrengen. Maar juist te streven naar een stabiel financieel klimaat. Belangrijk onderdeel hiervan is om financiële ruimte en zo nodig ondersteuning te bieden om de CAO-ontwikkeling te kunnen bekostigen.
- Om bij het voorgaande alle partners te betrekken die hieraan kunnen bijdragen, denk daarbij met name aan verzekeraars en banken.
- Zo snel mogelijk te bewerkstelligen dat, daar waar financiële schotten de gewenste transformatie belemmeren, nieuwe domein overstijgende arrangementen worden gecreëerd, die dan later in het stelsel kunnen worden geborgd.
- De arbeidsmarkt te flexibiliseren, onder meer door in overleg te gaan over een andere toeleiding van beroepskrachten met kortere en meer toegesneden opleidingspaden, arrangementen van regionaal werkgeverschap en het terugdringen van personeel niet in loondienst en de daarvoor geëigende maatregelen te treffen.
- Aandacht te geven aan het versterken van de sociale basis en te bevorderen dat er een steeds meer dekkende kaart ontstaat van burgerinitiatieven gericht op samenredzaamheid en deze te voorzien van voldoende middelen.

Door enerzijds een sterke reductie van registratie- en administratieve lasten en anderzijds een stabiele, meerjarige financiering, kan de werkvloer ook in de toekomst haar rol en verantwoordelijkheid blijven oppakken. Dan kunnen de noodzakelijke innovatie en kwaliteitsverbetering verder ter hand worden genomen. U kunt erop rekenen dat wij - in een dergelijke kader- als toezichthouders onze bestuurders hierop zullen blijven bevragen en aanspreken.

De NVTZ realiseert zich dat het kabinet in demissionaire status is, maar er zijn problemen die de aandacht blijven vragen. Wij zijn te allen tijden bereid om hierover met u te spreken en concrete stappen te zetten. De ernst en indringendheid van de huidige en toekomstige problemen vragen hier om.

Met vriendelijke groet,

Drs. A. Koster
Voorzitter Nederlandse Vereniging van Toezichthouders in Zorg & Welzijn